Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 267 (3267) | 1940 оной ноябрийн 17, воскресенье | СЭН 10 МҮНГЭ

СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүх. В. М. Молотовай Москва ерэлгэ

Энэ жэлэй ноябрийн 15-да һүниин 12 часта, СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүх. В. М. Молотов болбол тэрэнии үдэшэгшэ нүхэдтэеэ хамта Берлинһээ Москва ерэбэ.

Германска правительствын түлөөлэгшэд: гадаадын хэрэгүүдэй министерствын протокольно таһагай начальник посланник Фон Дерн ерг, хэлхэз холбооной штабай начальник Гитлерэй орологшо Гесса-Штенгер ба фюодой капитан Штефзануе гэгшэд нүхэр Молотовые хилэшадарай Малкаин станци хүрэтэр үдэшэбэд.

Поездын Москва ерэхэ үедэ нүх. В. М. Молотовые угтаһаа: СССР-эй СНК-гэй түрүүлэгшын орологшод нүхэд А. И. Микоян, Л. М. Каганович, Н. А. Булганин, Н. А. Вознесенский, А. Я. Вышинский, Арадай Комиссарнууд нүхэд С. К. Тимошенко, Н. Г. Кузнецов ба бусад, Улаан Армиин генеральна штабай начальник нүх. К. А. Мерецков, мүн тэрэнэйэн дипломатическа корпусой членүүд ба Москвадахи германска посольство Белорусска вокзал дээрэ ерэбэ.

Вокзал—тугуудаар шэмэгдэнхэй. Нүх. В. М. Молотовые угталгада хүндэтэ караул табигдаба. Германиин, СССР-дэхи онсо ба бүрин эрхэтэ посол г-н фон Шуленбург ба Москвада байгаа германска экономическа делегациин түрүүлэгшэ г-н Шнурре гэгшэд нүхэр Молотовтой сугтаа Москва ерэлсэбэ.

МОДОБЭЛЭДХЭЛДЭ—БОЛЬШЕВИСТСКЭ ТЕМП

Ой модоной үйлэдбэри болбол манай республикын арадай ажахыда нилээд ехэ һуури эзэлнэ. Социалистическэ шэнэ барилганууды тусхайта материалнуудаар таһаралтагүй хангалга хадаа модобэлэдхэгшэ организацинуудай эмхитэй хүдэлмэриһөө ба тэдэнэй планаа саг болзор соонь дүүргэлгэһөө, үлүүлэн дүүргэлгэһөө бүхы дээрэһээ дулдыдаха байна. Планай ёһоор бодхоогдожо байгаа барилганууд, үдэрһөө үдэртэ олошорно, энээнтэй нэгэн һорболжотой модоной ажахы улам бүри хүгжэнэ. Республика дотор модобэлэдхэлэй хэдэн олон механизированно пунктнууд, участогууд байгуулагданхай. Эдэнэр модобэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые нилээд хүндэрэнэ ба хурдадхана. Гэбэшье, унаагай хүсэнэй удхашанарынь угаа ехэ.

Мүнөө эгээн харюусалгатай үе—модобэлэдхэлэй үбэл-намарай сезон эхилээд, түлэг дундаа ябуулагдажа байна.

Зүгөөр, ноябрийн 10-най байдалаар 1940 оной бэлэдхэлгын план мииl 64,1 проц., шэрэлгээр—75,8 проц., IV-дэхи кварталай план 19,2 проц. дүүргэгдөөд байна. 1940 оной планиие дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын тулада, шэнэ жэл хүрэтэр үлөөд байһан һара хахадай хугасаа соо шангата хүдэлмэрилхэ ёһотой. Хэрбээ мүнөө хүдэлмэрилжэ байһан түримаараа саашадаа үргэлжэлхэ болоо һаа, модобэлэдхэлэй энэ жэлэй план таһалдахын аюулда орохо байна.

IV-дэхи кварталай планиие дүүргэлгын ехээр гээгдэжэ ябаһан шалтагаан хадаа хүдэлмэришэдэй хүсые ба унаагай хүсые саг болзор соонь гаргаагүй дээрэһээ ехэнхидээ болобо. Колхозууд болбол модобэлэдхэлгэ ба шэрэлгэ тухайда правительствын зүгһөө үгтэһэн плантай байна. Тус планаа дүүргэхын тулада унаагай ба хүдэлмэриин хүсые модобэлэдхэлдэ эльгээхэ договорнуудые батлаһан байбашье, зарим колхозууд договороо дүүргэнэгүй, модобэлэдхэлгэдэ хүсэ табилгые ехээр үнжэгэнүүлнэ. Модобэлэдхэгшэд шиидхэхы үүргэтэй Хорин, Мухар-Шэбэрэй, Тарбагатайн аймагууд колхознигуудые модобэлэдхэлгэдэ олоор хабаадуулагые хангаагүй, хойно татажа байна. Мүнөө республика доторхи колхозуудһаа IV квартал соо 1740 морид, 2446 хүнүүд модобэлэдхэл дээрэ табигдаад байһан орондо, 828 хүн, 236 морид ойдо гаргагдаад байха юм. Иимэ байдалые юугээр тайлбарилхаб? Аймагуудай партиина ба советскэ организацинууд, тэрэшэлэн леспромхозууд, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд хадаа колхозниугуудые модобэлэдхэлдэ саг дары элсүүлхэ хэмжээнүүдые абаагүй, «колхозуудһай хүдөөажахынгаа хүдэлмэринүүдые шиидхээд, тэрэнэйгээ һүүлээр ойдо гарана бээ» гэһэн зэлхэжэ хүлеэжэ һууһан.

Хүдэлмэриин ба унаагай хүсые модобэлэдхэлгэдэ хабаадуулга—мүнөөдэрэй шухалын шухала зорилгонуудай нэгэнь болоод байна. Аймагуудай партиина ба советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа энэ хэрэгые өөһэдынгөө гарта абаха ёһотой. Колхозуудай ба сомсоведүүдэй түрүүлэгшэд болбол леспромхозуудтай батлаһан договор соо заагдаһан хүсые энэ гэһээр табихагүй һаа, өөһэдынгөө колхозно ажахын саашанхи хүдэлмэридэ һаад татахабди, энээгээрээ—гүрэнэй удхашанартай модобэлэдхэлые таһалдуулхын аюулда хүргэхэби гэжэ ойлгохо ёһотой. Манай колхозууд болбол модобэлэдхэлые түрүүшынгээ жэлдэ эрхилжэ байһан бэшэ. Жэлһээ жэлдэ модобэлэдхэлгэ дээрэ ажаллажа тусхай шадабаритай болоһон стахановец-колхозниигууд колхоз бүхэндэ бии. Модобэлэдхэлгэдэ тиимэнүүд лэ эрхим стахановецууд-колхозниигуудые эльгээхэ хэрэгтэй.

Модобэлэдхэлэй организацинууд болбол мүн лэ үсөөн бэшэ өөһэдын кадробэ хүдэлмэришэдтэй ба унаагайшье хүсэн бии байна. Мүнөөдэрэй байдалһаа харахада, тэдэ хүдэлмэришэдынь үшөө лэ хүсэд һайнаар хүдэлмэрилжэ эхилээдүй байна. Социалистическэ соревнование ба стахановска хүдэлөөн дэлгэрүүлгэ, ажал хүдэлмэрэз Гузиенкын методээр эмхидхэлгэ мүнөө хүрэтэр тон муугаар ябуулагдана. Гансахан лэ Селенгын леспромхоздо бригаданууд хоорондо соцдоговорнуудые батлаһан ба Гузиенкын методээр ажаллалгые эмхидхэлгэ һайнаар эхилбэ.

Социалистическэ соревнование үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, солото стахановец Гузиенкын методые бэлүүлгэ хадаа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хүсэтэ хүлхюур байһаниие ябашье мартажа болохогүй. Модобэлэдхэл дээрэ байгаа партиина ба комсомольско организацинууд, мүн тэрэшэлэн профсоюз болбол өөһэдынгөө бүхы агитационно-массова хүдэлмэрые ажалай үндэр дээдэ бүтээсэ түйлалгада, ажалай социалистическэ журам сахилгые шангадхалгада ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй июниин 26-най Указые хэлэгтэйгээр дүүргэлгэдэ зорюулха ёһотой.

Хүдэлмэришэдэй байра байдалай ба бусад условиие һайжаруулга болбол ажалай үндэр бүтээсые түйлалгын нэгэн шухала зэбсэг болоно. Тиимэһээ участок, пункт бүхэндэ хүдэлмэришэдэй байрануудые шалгажа, дутагдалнуудые саг дары заһан зайсуулха шухала байна.

Мүнөө модобэлэдхэлэй ябасын бүхы байдалые хаража үзэхэдэ, хүдэлмэриин хүсэнһөө дулдыдан, ехээр гээгдэжэ байна.

Хүдэлмэриин ба унаагай хүсые гүйсэд тоогоорнь гаргажа, стахановска хүдэлөөн ба социалистическэ соревнованиие үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай үндэр дээдэ бүтээсые түйлан, гүрэнэй гүн удхашанартай модобэлэдхэлэй планиие саг болзор соонь дүүргэжэ ба үлүүлэн дүүргэхэ—партиина ба партиинабэшэ большевигүүдэй шухалын шухала зорилго мүн. Модобэлэдхэлгэдэ—большевистскэ темп!

Советскэ Латвида угаа ехэ дэбжэлтэ

РИГА, ноябрийн 12. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудай үдэрые томилһон, СССР-эй Верховно Соведэй Указые Ригын ажалшад баяртайгаар угтаба. Городой предприятинуудта ба учреждениинүүдтэ олонтоото митингүүд болоо.

Рижско узелэй түмэрзамай ажалшадай митинг дээрэ Латвиин ССР-эй заһагуурын Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүх. Кирхенштейнс, хүдэлмэришэд нүх. Богданович, Чекстер, Снегеэ ба бусад үг хэлэбэ. Тус суглаан бо бол нүхэр Сталинда ба Калининда эльгээхэ амаршалгын телеграммые алигаталгаар батлан абаба.

Лепасахи проволочно ба судостроительна заводуудта, Елгавска оЛёновэхэдэг фабрикада, Даугавпилсын предприятинуудта ба республикын бусад городуудта олон хүнэй хабаадалгатай суглаануудые үнгэргэгдөө.

Предприятиин коллективүүд болбол үйлэдбэриин бүтээсые улам дээшэлүүлхэбди гэжэ, резолюци соогоо ушалгануудые абанад.

Хүдэлмэришэд, инженернүүд ба служащинууд болбол һунгалтануудта идэбхитэйгээр хандажа, Латвиин ажалшан арадай эрхим хүбүүд ба басагадые СССР-эй Верховно Соведтэ эльгээхэбди гэжэ коммунистическэ партиие, советскэ правительствые ба агууехэ Сталиниие амаршалан вайуулна. Хэдэн олон предприятинууд жэлэйгээ үйлэдбэриин программые болзорһоонь урид дүүргэхэбди гэһэн ушалгануудые абаһан байна.

ТАСС-ын мэдээсэл

«Нью-Иорк уордл телеграмм» газетэ болбол, Москвадахи японско посол Татекава «гурбан державын коалицида Советскэ Союзай нэгдэхэ һаапь, Британска Индиие бухэлээрнь гү, али зариминь үгэхэбди гэжэ Советскэ Союзда дурадхаба гэжэ, мүн тэрэшэлэн «Японидо Зүүн Сибириие үгэхэ тухай» дурадхал хэбэ гэжэ Скриппс Говард-Симмс газетэ трестын гадаадын отделэй редакторай мэдээсэлые тунхаглаба.

Энэ мэдээсэл тон худал ба тэнэг байна гэжэ мэдүүлхээр ТАСС найдагдаба.

Социалистическэ Ажалай Геройнууд

Ф. В. Токарев.

Н. Н. Поликарпов.

И. И. Иванов.

В. Г. Грабин.

А. С. Яковлев.

А. А. Микулин.

В. Я. Климов.

Б. Г. Шпитальный.

М. Я. Крупчатников.

Редакцида бэшэг

Парти ба правительствын үндэр паграда бидэндэ олгоһонтой дашарамдуулан маниие амаршалһан учреждениинүүдтэ, предприятинуудта, һуралсалай заведениинүүдтэ ба тус тус нюурлагдаһан үнэн зүрхэнһөө баясхалаиие хүргэнэбди.

Социалистическэ Ажалай Геройнууд: В. Грабин. И. Иванов, М. Крупчатников

СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүх. В. М. Молотовһоо, Германиин рейхсканцлер г-н Гитлертэ телеграмма

СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүх. В. М. Молотов болбол советско-германска хилэ дээрэһээ г-н Гитлертэ доро дурсагдаһан удхатай телеграмма эльгээбэ:

«Германиин рейхсканцлер г-н Гитлертэ. Берлин. Германиин газарһаа гараха зуураа, Германида байхадам намда үзүүлһэн баярта угталын түлөө баясхалан абаһые, господин рейхсканцлер, таниие гүйнам.

Молотов.

Малкиня, 1940 оной ноябрийн 14.

СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүх. В. М. Молотовһоо, Германиин гадаадын хэрэгүүдэй министр г-н фон Риббентропто телеграмма

СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотов болбол советско-германска хилэ дээрэһээ Германиин гадаадын хэрэгүүдэй министр г-н фон Риббентропто доро дурсагдаһан удхатай телеграмма эльгээбэ:

«Гадаадын хэрэгүүдэй рейхсминистр тадэ дээдэтүүдтэ г-н Риббентропто Берлин. Германида байха зуурын дурасхалта үдэрнүүдтэ намда ба манин хаяннуудта үзүүлһэн үргэн ехэ ба дулаан угталгынтнай түлөө манин баясхалан абажа анжарыт. **Молотов.**

Малкиня 1940 оной ноябрийн 14».

КОЛХОЗ БҮХЭН ГУРБАНҺАА ДООШО БЭШЭ ФЕРМЭТЭЙ БАЙХА ЁҺОТОЙ

ВКП(б)-гэй ЦК ба СССР-эй СНК болбол «Колхозуудта хамтын малажалай хүгжөөхэ хэмжээбүүлганууд тухайда» 1939 оной июлиин 8-най тогтоол соогоо иигэжэ бэшээ һэн:

«1. Колхоз бүхэн малажалай гурбан фермэ, нэгэниинь—эбэртэ томо малай, нүгөөдэнь—хонин ажалай ба гурбадахинь—гахайн ажалай фермэ байхаһэн зохистойдо, болохотойдо тооложо, колхоз бүхэн малажалай хоёрһоо доошо бэшэ фермэнүүдтэй, тэдэнэй: нэгэниинь эбэртэ томо малай ба нүгөөдэнь—хонин ажалай гү, али гахайн ажалай фермэтэй заабол байха ёһотой гэжэ тодорхойлхо».

Колхозуудта мүнхэдөө бэхижүүлэгдэһэн газарай хэмжээнһээ дулдыдан, тус тогтоолоор, товарна фермэ бүхэндэ малай тоо толгойн үялгата минимум тогтоогдоһон юм.

Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлдэхи политикада хубилалтануудтай эхи табиһан историческа энэ тогтоол хадаа колхозуудай хамтын малажалые саашадань хүгжөөхэ хэрэгэй тодорхой программа боложо үгөө. Бурят-Монголой олонхи колхозууд болбол парти ба правительствын шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна.

Республикын бүхы (503) колхозууд һү-товарна фермэнүүдтэй болоо. Тэрэнһээ гадна, хониной 11, гахайн 35 шэнэ фермэнүүд эмхидхэгдэбэ. Дурсагдаһан тогтоолой гаргагдаһанһаа хойшо республика доторхи 21 МТФ, 47 ОТФ, 16 СТФ-нүүд малнуудайгаа тоо толгойн минимумые гүйсэдхөө. Мүнөө колхоз бүхэндэ 3-3 фермэнүүдтэй болоод айм агууд олон. Заиграйн, Тарбагатайн аймагуудай бүхы колхозуудынь 3-3 фермэнүүдтэй болонхой.

1940 оной минимумые эбэртэ томо малаар дүүргэһэн 303 колхозууд республика дотор тоологдоно. Мүн тэрэ минимумые хони-ямаадаар, гахайнуудаар дүүргэһэн хэдэн арбаад колхозууд бии. Хаана хамтын малажалые хүгжөөхын тулада большевистскээр оролдоно, тэндэ лэ эхэ малнуудай тоо толгойн минимум гүйсэдхэгдөөд байна.

Жэшээлхэдэ, комсомолец-түрүүлэгшэ нүхэр Цыбиковээр хүтэлбэрилэгдэдэг, Карл Марксын нэрэмжэтэ (Баргажан) колхоз 1940 оной минимумые: эбэртэ томо малаар — 2,1 дахин, хони-ямаадаар—6 дахин ба гахайнуудаар 2,5 дахин үлүүлэн дүүргэө. Баргажанай аймагай, Улюнска сомон (Сомгүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев) болбол хамтын малажалые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаба. Тэндэхи (Сталинай, Ленинэй, Кировэй нэрэмжэтэ) гурбан колхозуудынь мал үсхэхэ 1940 оной планиие үни дүүргэө. Эхэ малнуудай 1940 оной минимумые олодахин үлүүлэн гүйсэдхэбэ.

Мүн Заиграйн аймагай, Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүх. Ефстифеев) болбол энэ жэлэйгээ минимумые: үнеэдээр—6 дахин, эхэ хонидоор—6,5 дахин, эхэ гахайнуудаар 9 дахин үлүүлэн байна.

Зүгөөр, зарим аймагуудай, колхозуудай ба сельсоведүүдэй хүтэлбэрилэгшэдынь хамтын малажалые саашадань хүгжөөхын түлөө тэмсэлые толгойлжо шадаагүй байна. Хэдэ хэдэн колхозууд мүнөөшье хонинажалай гү, али гахайн ажалай фермэнүүдгүй байха юм. Гансахан Баргажанай аймагта (аймгүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ нүх. Бертунов, АЗО-е даагша нүх. Будаев ба ахалагша зоотехник нүх. Лауль) 15 колхозуудынь СТФ гүй ба 5 колхозуудынь ОТФ угы байна. Тогтоогдоһон минимумэй 60 процентые хангаагүй МТФ-нүүдтэй найман колхозууд, хүсэд буридүүлэгдээгүй ОТФ-тэй 18 колхозууд бии.

Кабанскын аймагай хүтэлбэрилэгшэд (Аймисполкомой түрүүлэгшэнь нүх. Зандеев, АЗО-е даагшань нүхэр Лисицкий, ахалагша зоотехнигынь нүхэр Таюрский) болбол 11 шэнэ фермэ эмхидхэн һанаагаа амаршоод һуунад, харин аймаг соонь 10 колхозууд СТФ угы, 11 колхозууд ОТФ угы байха юм.

«Хамтын малажалые хүгжөөхэ хэмжээбүүлганууд тухайда» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба СССР-эй СНК-гэй тогтоолые бэелүүлхэ хэрэгые бодотоор хаана толгойлноогүй, тэндэ шэнэ фермэнүүд эмхидхэгдэнэгүй, зарим фермэнүүдынь эхэ малнуудынь хороһон байна.

12 фермэнүүдтэ 501 толгой малай хоролто болоод байхадань, Иволгын хүтэлбэрилэгшэд ямаршье хэмжээ абаагүй байһаны тон һэжэлэлтэй. Тэрэнһээ гадна, тус аймагай 7 ОТФ-нүүдтэнь 296 эхэ хонид, 14 СТФ-нүүдтэнь—89 эхэ гахайнууд хороо.

Иимэ лэ фактнууд мүн Тункэнэй, Заиграйн, Кяхтын аймагуудта үзэгдэнэ. «Малажалые эрхилэхэ, малнуудые үсхэлгэ, фермэнүүдые тогтоолго—колхоз бүхэнэй арюун үялга мүн»—гэжэ, парти ба правительство нэгэнтэ бэшэ заадаг байна. Гадна, хамтын малые хүгжөөлгын, фермэ эмхидхэлгын хэрэгые тоохогүй ябадал хадаа гүрэндэ харша хэрэг болоно. Фермэнүүдэй малые хорооҗо ябашье болохогүй. Гэбэшье, Иволгын аймагай «Красный Пахарь», «Улаан Трактор», XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд, өөрынгөө фермэнүүдэй малые олоор хоросһон байба. Энэ хадаа гүрэндэ харша ааша бэшэ гээ за!

Аймагуудай, сомонуудай, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол малажалые хүгжөөлгэдэхи эдэ бүхы дутуу дундануудые дары усадхажа, тобир тарган малнуудые олоор үсхэхэ, ашаг ехэтэй фермэнүүдые эмхидхэхын түлөө тэмсэхэ уялгатай.

Малажалые хүгжөөхэ 1940 оной план хадаа жэлэй эсэс болотор колхоз бүхэндэ заабол дүүргэгдэхэ ба гурбанһаа доошо бэшэ фермэнүүд эмхидхэгдэһэн ёһотой.

Н. С. КОТОВ—БМАССР-эй Наркомземэй ахалагша зоотехник.

Республикын наймадахи шатарай чемпионат.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Абашеев (Зооветинститут), Житомирский (Госзавод); хоёрдохи рядта (зүүн гарһаа) Капустин (Тунка) ба Пляскин (Мяханай комбинат). П. Новиковай фото.

VIII РЕСПУБЛИКАНСКА ШАТАРАЙ ЧЕМПИОНАТ

Энэ оной ноябриин 7-до VIII республиканска шатарай чемпионат эхилһэн байна. Эндэ нэгэдэхи категориин 6 шатаршад ба хоёрдохи категориин 8 шатаршад хабаадана. Эдэнэй дунда БМАССР-ой чемпион Лепихин. Игумнов, Абошеев, Жуков, Цыденов. Мамилов (Улан-Удэ), Нештенко ст. Селенга), Капустин (Тунка), эгээн залуу хабаадагша, № 3 һургуулиин һурагша Сумкин, Горячих (Н. Антарск), Голубев (Кяхта), Капустин (Тунка) ба бусад.

Эдэнэр болбол мүнөө долоон тур наадаад байна. Энэнэй результат болбол Лепихин ба Игумнов хоёр түрүүлжэ ябана.

Тус чемпионат ноябриин 19-дэ дүүрэхэ байна.

Ехэ наһатанай дунда һургуулинууд

„..Городой ба деревниин ажалшадай бүхы массын культурна хэмжээгэй нилээд дэбжэлтые хангаха, социалистическэ общесгвын түрүү ба хүтэлбэрилхы хүсэн, хүдэлмэришэн ангиин культурно-техническэ хэмжээе инженерно-тэхническэ ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй хэмжээдэ хүрэтэр дээшэлүүлхэ“..- гэжэ, ВКП(б)-гэй XVIII съездын историческа тогтоолнууд дотор бэшэгдэһэн байна.

Энэ тогтоолнуудые дүүргэлгэдэ ехэ наһатанай хүсэдбэшэ дунда ба дунда һургуулинууд угаа ехэ үүргэ эзэлкэ. Эдэ һургуулинууд хадаа бүхы гражданинуудта дунда эрдэмтэй болохо аргабайдал олгоно.

Манай республика дотор, 1940-41 онууд соо 2160 хүнэй хабаадалгатай, ехэ наһатанай хүсэдбэшэ дунда ба дунда һургуулинууд нээгдэхээр хараалагдаһан аад, мүнөө миил 9 һургуули нээгдээ. Энээндэ 1500 хүн һуралсана, тэдэнэй тоодо эхэнэрнүүд 756, ВКП(б)-гэй члэнүүд ба кандидадуүд 106, ВЛКСМ-эй члэнүүд 375. Коммунистнуудай ниитэ эрдэмэй хэмжээе дээшэлүүлхын зорилгоор, сентябрь һара соо Улан-Удэдэ тусхай дунда һургуули нээгдээ һэн. Энээндэ 51 коммунистнууд ба 13 комсомолецууд бэшүүлһэн юм. Теэд, эдэнэрэй һургуулиһаа хабаадалгань һүүлэй үедэ һуларһан байна. Жэшээлхэдэ, ноябриин нэгэнэй үдэр оройдоо 39 процентнь хабаадаһан байгаа, тусхайлбал, 7-хи классай 20 хүнһөө 6-нь ерэбэ. Ехэ наһатанай № I дунда һургуулида (директорынь нүхэр Богданов) баһал үсөөн хүн хабаадана.

Никольско ба Мухар-Шэбэрэй ехэ наһатанай дунда һургуулинуудта хамта 69 хүн бэшүүлһэн аад, нэгэниинше һурал санагүй.

Мухар-Шэбэрэй районгдо ехэ наһатанай һургуулиин гэр барихын тулада 11 мянган түхэриг һомологдоһон байбашье, гурбан квартал соо оройдоо 300 түхэригынь гаргашалагдаа.

Мүн Заиграйн, Тарбагатайн ба Яруунын аймагууд болбол дурсагдагша һургуулинуудай барилгада ба хэрэгсэлнүүдтэ табигдаһан мүнгые хүсэд. хэрэглээгүй байха юм.

Гадна, советскэ, партийна ба комсомольско актив, районно хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд заочно һургуулинуудта һуража ниитэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ эргэтэй байһан аад, Баунтын ба Бичурын аймагайхидһаа бусад юушье хээгүй һууһаар.

Селенгын, Кяхтын, Кабанскын аймагуудай хүтэлбэрилэгшэдынь ехэ наһатанай дунда һургуулинуудта һомологдоһон мүнгые жэлһээ жэлдэ хэрэглэнгүй хэбтүүлнэ. Райпартактивай ниитэ эрдэмые дээшэлүүлхэ һургуули алишье райондо эмхидхэгдээдүй байһаар.

Зарим аймагуудай гэгээрэлэй таһагууд хадаа һураха хүнүүдэй тоогой хүсөөгүйһөө дунда һургуули нээнэгүйбди гэжэ шалтаг баридаг байна.

Ехэ наһатанай дунда ба хүсэдбэшэ дунда һургуулинуудые эмхидхэлгэдэ эршэмтэйгээр оролсохыень аймагуудай гэгээрэлэй таһагуудһаа эригдэнэ.

И. Харьков.

Саботажнигуудые далдалжа байна

— Шамда ямар хамаан, шандаганда ямар хужар бэ!—гэжэ лодырь М. Кончиковай ганирхань дуулдана. Иихэдээ, өөрынгөө бригадирые убайгүйгөөр хараажа байһан байба. Колхозой зуб мүрһөө холодон хадууран, бииб гэжэ бэеэ һанашаһан хүнүүд Эгэтын сомоной. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо хаа-яа бии. С. Комаров, А. Беляев, Ельников гэгшэд бригадирнуудайгаа үгэ дууладаггүй ба ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг байна. Эдэнэр ажалаа зорюута хаяад—зайгуултажа, үгэ хэрүүл татажа ябадаг юм. Колхозойнь правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Егоров) ба парторганизаци (секретаринь нүхэр Доржиев) болбол эдэ лодырьнууд-дезорганизаторнуудые, саботажнигуудые хэды болотор далдалжа байха юм?

Дисциплинын лэ һула шалтагаанһаа энэ колхоздо таряа хуряалгань мүнөө хүрэтэр удааруулагдаба. Мүнөө хьдэн мянгаад бухал сохигдоогүй байһаар, олон зуун центнер таряан сэбэрлэгдээдүй, саһанда хушагдажа тогууд дээрэ хэбтэнэ. Молотилкань үдэр бүхэндэ 2-3 һаа дээшэ тонно сохиногүй. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз хадаа гүрэнэй урдахи пангин уялгануудаа дүүргэлгые угаа ехээр удааруулжа байна. Хажуудаа байһан, бэлэдхэлгын пунктда таряа зөөжэ ядана бэшэ, харин, энэ шухала хэрэгтэ колхозойнь хүтэлбэрилэгшэд харюусалгагүйгөөр хандана.

Иимэ эмхигүй ажалай түлөө, түбхэн түрүүндэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд харюусаха ёһотой.

Тус колхозой дэргэдэхи партийна организаци, хажуугаарнь харша юумын боложо байхадань, аниргүй—амгалан һууна. Секретарь нүхэр Доржиев болбол урда мэтэ, тиимэ лэ практика гаргажа байна гэбэл, «Путь социализма» колхоздо парторг байхадаа, хүдэлмэри ударидахын орондо, архидалга эмхидхэжэ, хэрүүл наншалдаа үүсхэн, колхознигуудай эб барисаа таһалдаг байһан юм. Теэд, ВКП(б)-гэй Яруунын айком болбол архинша Доржиевай аашые мэдэжэ байбашье, бүри томо колхозой парторганизациин секретарь болгожо табиһань гайхалтай байна.

Сосново-Озерск (манай собкорһоо).

Ветеринарна врачууд

Бурят-Монголой зооветинститудай ветеринарна факультедэй студентнэр октябрь һарада гүрэнэй экзамен бариба. 13 шэнэ ветврачууд республикын районуудта хүдэлмэрилхэеэ үлэһэн ба 4 студентнэрынь бугынажалай курсда һурахаяа ошобо.

Грецидэхи дайнай ябуулганууд

Греческэ армиин дээдэ командованиин мэдээ

АФИНЫ. ноябриин 14. (ТАСС). Греческэ армиин дээдэ командованиин мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр греческэ самоледууд Корчын аэродромуудые бомбодоод, олонтоото самоледуудые газар дээрэнь үгыхэбэ. Мүн тэрэшэлэн дайсанай сэрэгүүдэй сугларалга бомбодолгодо оролсобо.

Дайсанай авиаци болбол орон доторхи ямаршье сэрэгэй удхашанаргүй городууд ба деревнинүүдтэ добтолгонуудые хэһэн байна. Шархатагшад ба алуулагшад бии.

Пинд хадануудай районгдо болоһон греческэ сэрэгүүдэй амжалтатай добтолгын результадта, албанска территори дээрэ шэнэ үндэрнүүд эзэлэгдэбэ.

Дайсанай авиаци Кафаллини арал дээрэ Аргостолониие бомбодобо, тэндэ ехэхэн гээлтэнүүд болобо. Мүн тэрэшэлэн Лефкас арал ба Пелопоннес дээрэхи хоёр деревнинүүд добтолгодо оробод. Гээлтэнүүд ба һандаралтануүд болоогүй.

Тарантое бомбодолго

ЛОНДОН, ноябриин 14. (ТАСС). Рейтер агентство мэдээсэнэ: октябриин 14-нэй һүни английскэ самоледууд Гарантодохи гавань ба докуудые атакавалаад. базадаа бусажа ерэбэ.

Грецидэхи сэрэгэй ябуулганууд тухай американска корреспондент бэшэнэ

НЬЮ-ИОРК, ноябриин 14. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын афинска корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор. фронт дээрэ болоһон номгоролго болбол дайнай нэгэдэхи фазайнь дүүрэһэн тухай гэршэлнэ гэжэ нейтральна оронуудай сэрэгэй шэнжэлэгшэд тоолоно. Мүнөө сагта итальянска сэрэгүүд шэнэ добтолгын бэлэдхэлдэ шэнээр эмхидхэгдэжэ байна гэжэ тэдэнэр багсаана. Грегүүд өөрынгөө хамгаалалгын лининүүдые бэхижүүлнэд. Һаянай болоһон хура бороонууд хадаа хаданууд доторхи сэрэгэй операцинуудта һаад хэнэ.

Үсэгэлдэр 500 итальянска пленнигүүд Афинада асарагдаба.

Итальянска авиациин Грецидэхи ябуулганууд

БЕЛГРАД. ноябриин 14. (ТАСС). Югославска «Правда» газетын римскэ корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, итальянска авиаци хадаа Грециин Ларисса городые бомбодобо. Бомбонуудынь һомо ба патронуудай складууд дээрэ. мүн тэрэшэлэн Ларисса—Янина харгы дээрэ унаһан байна. Тэрэнһээ гадна. Варница, Билинка. Капаспира Флаг, Резан ба Калавета гэжэ городууд бомбодолгодо оролсобод. Крит арал дээрэхи бүхы главна портнууд бомбодогдонхой. Эндэ самоледууд 300 метр үндэртэ ниидэбэ, хаяһан бомбонуудынь мэргээр тудаба.

„Политика“ газетэ Грецидэхи сэрэгэй ябуулганууд тухай

БЕЛГРАД. ноябриин 14. (ТАСС). «Политика» газетын корреспондент Девделиһээ мэдээсэнэ: «Хойто Грециин центральна хубида итальянска авиациин ехэхэн эдибхи гаргаашье һаань, Салоники бомбодолгодо дайрагдаагүй байна. Итальянецууд Салоники—Идомены гэжэ түмэрзамай линиие бомбодоо. Салоникиһаа 57 километртэ байдаг Поликастрон станци шадарай түмэрзамай склад дээрэ тэдэнэр бомбо хаяһан байна. Гурбан бомбонуудынь тудажа, тэрэнэй результадта склад огто һандаргагдаа. Итальянецууд Яниные, мүн тэрэшэлэн Эпиртэ хэды городуудые ба нютагуудые бомбодобо. Корфу арал дээрэ бомбонууд хаягдаһан байгаа. Грециһээ ерэгшэдэй гэршэлһэнэй ёһоор, Грецидэ Англиин туһаламжа шангадажа байна. Итальянецуудтай тэмсэдэг авиациһаа гадна, хэдэн үдэрэй торшо дотор Грецидэ сэрэгэй боеприпасууд асарагдаба».

БЕЛГРАД, ноябриин 14. (ТАСС). «Политика» газетын афинска корреспондент мэдээсэнэ: «Эндэ абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор. Бари. Таранто ба бусад портнуудһаа итальянска сэрэгүүдые зөөбэрилгэ болбол ехэ бэрхэшээлнүүдтэй ушарна.

Английска авиаци болбол итальянска сэрэгүүдые буулгаха ба һуулгаха газарнуудые хододоо бомбардировална. Балоной ба Санти-Кварантын портнууд нэгэ бэшэ бомбодолгодо ороһон байна. Дурицдоба Балонодо һүүлшын добтолгонууд болбол англичануудаар толгойлогдожо, үнгэрэгшэ һүни болобо. Портнууд дээрэ ба тэрээн соо байгаа судна-нууд дээрэ хэдэн мянгаад тонно бомбонууд хаягдаһан байна».

Капиталистическэ оронууддахи таряашанай байдал

Хоёрдохи империалистическэ дайн болбол бүхы капиталистическэ оронуудай хүдөө ажахыда ба ажалша таряашадай оломиллионно массануудта өөрынгөө һандаргагша нүлөөе угаа ехээр үзүүлнэ.

Дайнай түрүүшын һаранууд хадаа олон оронуудай, илангаяа дайлалдагша оронуудай, хүдөө ажахын урда хүдэлмэриин хүсөөр дутагдалай хурса проблемэ табяа. Эрэшүүлэй нилээд хубиие сэрэгэй промышленностьда элсүүлгэ болбол хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй ехэнхиие деревнидэ үлэһэн эхэнэрнүүд, багашууд ба үбгэдтэ тохоо. Тэрэнһээ гадна, бүхы хүдэлмэриин хүсэнүүдэй малнуудынь сэрэгэй хэрэгсэлнүүдтэ абтаһан байна. Хүдөөажахын машинанууд эндэ-тэндэ, үсөөхэн байһан мүртөө, түлишын дутагдалһаа боложо хүсэд хэрэглэгдэнэгүй, заримдаа огто хүдэлмэрилхэеэ болюулагдана. Үтэгжүүлгэ ба тэжээл табилга багадхагдажа, тэдэнэй сэнгынь нилээд ехэ болгогдоо. Иимэ байтарнь, капиталистическэ оронуудай правительствонууд болбол хүдөөажахын үйлэдбэрилгэ ба зарагые сэрэгэй контролиин мэдэлдэ үгөөд, хүдөө ажахыда ехэнүүд эрилтэнүүдые хэнэ. Эдэ бүхы болбол хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүтөөхэ хүсэнүүдые һандаргана, деревнидэхи ажалша таряашадай толюур байдалые бүри муудхана.

Дайн сэрэгэй ябуулгануудай болоһон районуудта хүдөө ажахынь түйлай ехээр һүйдхэгдөө. Шанга байлдаануудай аренэ байһан, Франциин хойто талын территоринь хооһологдоо. Франциин энэ хубинь пшеницэ, лён, сахар үйлэдбэрилгын центрнь байжа, оронойгоо бүхы хүдөө ажахын балансда ехэхэн үүргэ эзэлдэг байһан юм. 1938 ондо эндэһээ 5 млн. тонно сахарай свекло суглуулагдаһан байгаа, энэнь бүхы свеклын продукциин хахадһаа ехэнхинь болоно, тэрэшэлэн орон соохи пшеницын дүрбэнэй нэгэ хубиие, лён—арбанай нэгэ хубиие, ячмениин 14 процентые, һүнэй продукциин 12-һоо дээшэ процентые, нооһоной 7 процентые үгэһэн байгаа. Мүн тэрэ жэлдэ энэ территори дээрэ бүхы үхэр малайнь 8,5 процент, гахайн 8 процентһээ дээшэнь байһан юм.

Дайнай болоһонһоо шалтагаалан, Франциин оккупировалагдаашьегүй хубинь хүдөө ажахы түйлай хүшэр байдалда ороо, «Аксион Франсезын» мэдээсэһэнэй ёһоор, «сэрэгэй операцинуудай болоһон зонодо—Франциин хойто ба зүүн хубинуудтань—малынь бүрин үгыхэгдэһэн гү, үгышье һаа тон ехээр хороһон байна. Франциин оккупировалагдаагүй зоно харахада, тэндэ «малынь сэрэгэй операцинуудһаа гэмтээгүйшье һаа, зүгөөр, тэрэнэй нилээд хубиинь сэрэгүүдээ, тэрьелэгшэдые хангахын тула гаргашалха ушартай болоно».

Европын хойто оронуудта малажалынь хүдөө ажахыдахи ехэ хүгжэнги хубинь байһан ба, гол түлэб, ондоо тээһээ асарһан тэжээл дээрэ амидардаг байгаа. Дайнай результадта, малажалай ба һүнэй угаа баян эдэ базанууд үгыхэгдээ. Тэжээлэй үгы байһанһаа, ашагта малнуудые һүрэг олоорнь алалга болоно, тэрэ хадаа олонтоото таряашанай ажахынуудые үгырэн хооһоролгодо хүргэнэ.

Хэды жэлэй хугасаа соо дай эрхилһэн ба эрхилжэ байгаа оронуудай хүдөө ажахынь ехээр һүйдхэгдөө. Японидохи хүдөө ажахын тон ехэ бэрхэшээлнүүдые—хүдэлмэриин хүсэнэй, үтэгжүүлгын, тэжээлэй ба түлишын дутагдалнуудые үзэжэ байна. Рис ба картофель үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ тухайда засагайгаа программа тушаа дурсаха зуураа, «Хоци» газетын бэшэхэнь: «Хүдөөгэй зэзд, мүнөө хүдэлмэриин хүсэнэй ба малнуудай нилээд үсөөрэлгын фактда дайрагдашоод байһыень мартаха аргагүй байна. Адуу морид ба сарнууд хаа-хаанагүй татагдаа. Тэрэшэлэн, үтэгжүүлгэ дутана. Олонхи газарнуудта эрэшүүлэй дутагдалые эхэнэрнүүд хүсөөхэ ёһотой болоно. Тиимэһээ, һайн үгэнүүд ба хүсэл хадаа министерскэ программын дүүргэлтые хангахагүй байһань элирнэ»...

Японско официальна мэдээнүүдэй харуулһанай ёһоор, хүдөө ажахын валолова доходынь диилэнхидээ сэнгэй ургаһанһаа үндэһэлэн ехэ болоно. Гэбэшье, хүдөө ажахы эрхилдэг хүн зонойнь олонхид, 70 процентнь арендаторнуудһаа бүридэгшэд, сэнгэй үргэгдэһэнһөө ямаршье ашаг абаагүй. Ургасынь хахад помещигүүдэй гарта ороно Арендатор болбол рис үлүүтэй байхаһаа байтагай, харин рынок дээрэһээ тусхайта сэнгээрнь өөртөө хэрэгтэйе худалдан абана.

Италида энэ жэлэйнь ургаса 73 млн. центнер байгаа, тиихэдэ хэрэглэлгэнь 85-90 млн. центнер болоно.

Испанида, дайнай хойшолонгой түйлай ехэ байһанһаа, хүдөө ажахынгаа бүтөөн гаргадаг нормальна шадабариие мүнөө хүрэтэр һэргээн бодхоожо шадаадүй. 1939 оной ургасань, һүүлэй жэлнүүдтэ абтадаг байһан дунда зэргын ургасатай жэшээлбэл, рис ба пшеницэнь—50 проц., бусад ороохото культурануудынь—80 проц., сахарай свекло—миил 10 проц. болоһон юм. Орон доторонь 120 мянган тонно хатаагдаһан бобово культуранууд дутана.

Греци болбол 1940 ондо тамхи таридаг талмайгаа дүрбэ дахин хороохо баатай болоһон байна. Виноград тарилга Румынида түйлай хүшэр байдалда орошоһон байна. Энэ жэлэй ургасань юрын дундуур ургасын арай гэжэ 20 процентнь болоно. Шалтагаань юуб гэбэл, ургасын хоротонтой тэмсэхын тула хоро худалдажа абаха мүнгэн үгы байха юм. Зэдэй купорос үнгэрэгшэ жэлдэ килограммынь 24 лейтэ байгаа һаа, мүнөө 50 лейтэ болоо. Ургасань үйлэдбэриингөө гаргашыень хүшанагүй, тэрэнэй хажуугаар, онсо налогуудынь гектар бүриин 3000 лей болоно.

* * *

Нэгэдэхи ба мүнөө боложо байгаа империалистическэ дайнуудай хоорондохи үедэ капиталистическэ оронууддахи таряашадай түүхэнь—энэ хадаа олонтоото таряашад ба фермернүүдэй үгыржэ, «бэеэ даанхай» үмсэтэд ба газаргүй арендаторнууд түргэнөөр пролетари ба хахад пролетаринууд болоно. США-дахи «ниитын хүдэлмэринүүдэй администрациин» һая гаргаһан официальна отчёдой ёһоор, городуудта хүдэлмэри бэдэржэ жэл бүри фермернүүдһээ хоёр миллион хүрэтэр Лин ошонод. Жэл ерэхэ бүри орон дотор «нүүдэлшэдэй»—хүдэлмэри ба кусок хилээмэ бэдэржэ, бүлэнэртэсэ харгыгаар ябаһан урдын фермернүүдэй арми олошорно. Харин, хүдөө ажахын хэрэгсэлнүүдтэ ассигновани хороогдоно. Городой хүдэлмэригүйшүүлэй ба фермернүүдэй зарим-хэды хубиинь шэпгээдэг правительственна ниитын хүдэлмэринүүд хаһагдана. Таряанай талмайнуудые «түсэбэй ёһоор хороолго» болбол хэдэн арбаад мянгаад фермернүүдые үлэсхэлэндэ ба гуйраншалгада хүргэнэ. Тамхинай тарилгые хороолгын результадта, Хойто Каролинын штадай фермернүүд—тамхишадай 15 процентһээ доошо бэшэнь 1940 ондо өөрынгөө участогуудые орхихо баатай болохо байна. Канадада 1940 ондо хүдөө ажахыда ассигнованиһаа 5 млн. доллар шахуу хороогдоо. Выставкын, агротехпропагандын ба научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдтэ зорюулагдаһан мүнгэн илангаяа ехээр хороогдоо.

Испаниин 1940-41 оной бюджет болбол оронойгоо экономикодо гол үүргые эзэлдэг хүдөө ажахын хэрэгсэлнүүдтэ ассигнованиие миил 52 млн. пезетээр хараалаа, харин, сэрэгэй хэрэгсэлнүүдтэ 1,5 миллиардһаа дээшэ табиба.

Буржуазна хэблэл болбол дайнтай дашарамдан, таряашадай массануудай һанал бодолые тон багаар бэшэнэ. Хүдэлмэришэн ба таряашанай хэблэл олонхи капиталистическэ оронуудта хоригдонхой, прогрессивнэ организацинууд һандаргагдаа, «демократическа» ёһонуудые сахиһаар үсөөхэн оронуудта байһан тэдэнэр хатуугаар мүрдэгдэнэ. Һүүлэй һарануудта, фермернүүд ба тэдэнэй организацинууд болбол империалистнуудаар үүсхэгдэһэн тонолгын дайнда. хүдөө ажахы тушаа ябуулагдаһан военнэ хэмжээябуулгануудта, демократическа сүлөөе даралгада ба прогрессивнэ элементнүүдые хашалга мүрдэлгэдэ эсэргүү об-тоб выступленинүүдые хэһэн байна. Сэнгэй тухай правительственна политикада дурагүйтэлгые Канададахи ба Австралидахи фермернүүд нэгэнтэ бэшэ дурсааһэн.

Капиталистическэ оронуудай таряашад болбол нэгэдэхи империалистическэ дайнһаа хойшо хатуу бэрхэтэйшье һаа, опыдоор баян экономическа ба политическэ һургуулиие үнгэрөө. Дайнай ба кризисүүдэй. банкротство ба үгырэлгын бэрхэтэй ба монополистическэ капиталда эсэргүү тэмсэлэй опыт болбол мүнөөнэй таряашадай ба фермернүүдэй социальна шарайдань ехэхэн хубилалта хээ.

Ажалша таряашад болбол хүдэлмэришэн ангида дүтэ болоо. тэрээнтэй хамта ябажа, реакциин добтолгодо эсэргүү тэмсэлдэ улам хүсэтэйгөөр выступалжа байна.

И. СОСЕНСКИЙ.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Каландарашвили, 19. Телефоны: отв. редактора—3-23; секретариата—3-44; отделов партийной жизни, агитации и пропаганды—7-56 (2 зв.); экономического отдела—7-55; отдела писем—5-07; дежурного по редакции—5-07.

Н-4211

Типография НКМП БМАССР.